

„Kralj srbski nam je napovedal vojsko in dal srbski armadi povelje, da vdere na našo zemljo. Naši srbski bratje, mesto, da bi nam pomagali, hočejo uničiti našo domovino. Vojaki, pokazite svoj pogum, branite svoje matere in svoja ognjišča ter preganjajte sovražnika, ki nas je zavratno napadel kakor izdajalec, dokler ga ne uničite!“ V začetku so Srbi mislili, da bodo v enem tednu že v Sredu ali Sofiji, glavnem mestu Bolgarije. Sprva so se morali Bolgari povsod umikati Srbom. To ni čudno, ker so imeli Bolgari le kakih 36.000 vojakov, Srbi pa še enkrat toliko. Bolgarski knez Aleksander je šel sam v vojsko ter se bojeval v prvih vrstah, kar je tako navdušilo Bolgare, da so se borili kot Levi. Najhujši boji so bili pri Slivnici na bolgarski zemlji 17., 18. in 19. novembra in naslednje dni v Dragomanski soteski. 16. novembra so Bolgari že pridrli do srbske meje pri Pirotu. Tu se je vnel strašen boj. Okoli 6000 moč je padlo v 24. urah. Bolgarski knez je hotel na vsak način skleniti mir na srbski zemlji. Še bi bila tekla kri, toda Avstrija je posegla vmes in zapretila Bolgarom, ako ne odnehajo, da pošlje Avstrija Srbom svojo armado na pomoč. 28. nov. zvečer se je končal bratomorni boj. Mir med Bolgari in Srbi pa je bil podpisan še-le 3. marca 1886 v Bukarešti. Od tega časa so Srbi vedno na tihem kuhali jezo zoper Bolgare.

Morilci Mahmud Šefket-paše obsojeni na smrt.

V Carigradu so bili dne 22. t. m. obsojeni na smrt na vislice morilci velikega vezirja Mahmud Šefket-paše. Obsojenih je bilo 12 oseb, ki so se ali umora dejansko udeležile, ali pa so druge nahujškale k umoru. 3 izmed udeležencev pri umoru so ubežali. Obsojence nameravajo obesiti v Carigradu na raznih krajih. Sultan se baje brani, potrditi smrtne obsodbe. Smrt na vislicah je za mohamedance nekaj strašnega. Po njih verji obešenec nikdar ne vidi preroka Mohameda v raju.

Državni zbor.

Državni zbor je v zadnjem tednu, dne 20. t. m., končal svoje poletno zasedanje ter šel do druge polovice septembra na počitnice. Sprejel je še začasni proračun za drugo polletje, podaljšal nekatera določila za poslovni red v zbornici do novega leta ter odobrilo več manjših občekorstnih postav. Med temi je tudi postava, ki pooblašča vlado, da letos in bodoče leto uporabi 2 milijona kron za posojilo društvom, ki grade mala stanovanja. Društva morajo dokazati, da bodo v šestih letih imela za pokritje zgradbenih stroškov na razpolago potrebna sredstva.

Slovensko-hrvaški klub je glasoval proti proračunu. To povdarjamo zaradi tega, ker „Slovenski Narod“ že prinaša laž, da so Jugoslovani glasovali za proračun. Ta Jugoslovani, ki je glasoval za vlado, je bil namreč samo liberalci dr. Ravnihar, vsi drugi Jugoslovani pa so oddajali svoje glasove proti vladi. — Slovensko-hrvaški poslanci so glasovali dalje proti vsem predlogom, ki so zahtevali uradnikom zopetna zvišanja plač, a glasovali so za zvišanje plač državnim železničarjem, ker osobito železniškim delavcem privoščijo vsled njihovega napornega in odgovornega dela sedanjim razmeram primerno plačo. To je treba pribiti nasproti socialnim demokratom, ki so v tem oziru po svojih listih trosili že nasprotna laži proti našim poslancem.

Ob sklepu razprave o proračunu je dr. Verstovšek v imenu slovensko-hrvaških poslancev še enkrat povzel besedo ter zagovarjal svojo predlogo za podporo po mrazu in za zvišanje zaklada, iz kojega se podpira zboljšanje zemljišč. Kljub zgovorni besedi je večina pokopala oba za kmetijsko toli koristna in potrebna predloga, in v tej večini se je nahajal tudi slovenski liberalci.

Pred glasovanjem o proračunu se je pripetil v zbornici še viharan dogodek. Poročevalec o proračunu, dr. Steinwender, je odgovarjal poslancu Chocu, ki je v svojem govoru dokazoval, da avstrijski Slovani nimajo povoda, slovesno se spominjati 25letnice vladanja nemškega cesarja. Dr. Steinwender pa je brez potrebe trdil, da ostane Avstrija v zvezi z Nemčijo, ali je to parlamentu všeč ali ne. S tem je Steinwender prvič kot poročevalec prekorajčil svoj delokrog. Proračunski odsek ga ni bil pooblastil, da on tem potom čestita zavezniku. Drugič pa je dr. Steinwender kruto žalil parlament, češ, da sploh nima pravice govoriti o zunanji politiki. Ta drznost Steinwenderjeva je vzbudila vihar, ki je trajal nad 2 uri. Skoraj vsi slovenski poslanci, tudi češki socialni demokratje, so zagnali nepopisen krik: Abzug in plui Steinwender! Tudi Poljaki so bili razkačeni in zahtevali, da Steinwender prekliče svoje žaljive besede. Ministri grof Stürgkh, Zaleski in Heindol so prigovarjali Steinwenderju, naj prekliče svojo izjavo. Toda Steinwender je mirno sedel na svojem mestu in prezirljivo zrl na galerijo. Ker je bil vihar vedno močnejši in je pretila nevarnost, da se poslanci zgrabijo, je predsednik prekinil sejo.

Dolgo uro so se posvetovali načelniki z vlado, kaj storiti. Končno so sestavili izjavo, s katero je prošil Steinwender poslance odpuščanja.

Pri glasovanju o proračunu se je soglasno izrazila tudi želja, da vlada takoj odpusti vse rezerviste.

Isti dan je minister za deželno brambo odgovoril na interpelacijo glede podpor za družine rezervistov. Že v novembru so dobile vse deželne vlade nalog, naj sestavijo komisije za podpore, kar se je tudi

zgodilo. Te komisije so reševale dole prošnje. V mnogih slučajih so se rešitve zakasnice vsled proizvedovanj. Ugodno je bilo rešenih 90% vseh prošelj. Samo v Galiciji je bilo do konca meseca aprila izplačanih 3.697.000 K, v maju 1.221.900 K, v Dalmaciji do konca aprila 2.516.953 K. Do srede junija je bilo izplačanih že 15 milijonov. Mogoče pa je, da so se pri tolikem delu pripetile napake in so morda posamezne družine premalo dobile. V takih slučajih naj se družine pravčasno pritožijo.

Politični ogled.

— Cesar je kljub svoji visoki starosti vedno zdrav in čil. Predsednik ožrskega državnega zbora je po sprejemu dne 23. t. m. izjavil, da cesar izborno izgleda. — Dne 22. t. m. zvečer je cesar pogostil v Senbrunu odposlanca grškega kralja, ki so prišli cesarju naznaniti nastop vlade kralja Konstantina. Cesar je bil pri obedu zelo dobro razpoložen.

— Slovensko--Hrvaško. V ponedeljek, dne 23. junija, so se vršile v tržaški okolici volitve za deželni zbor. Slovenci so zmagali z vsemi svojimi kandidati. Italijani so propadli, akoravno so se zvezali z Nemci. V tržaškem deželnem zboru bo sedaj 61 Italijanov, 12 Slovencev in 7 socialnih demokratov.— V Reki, nekdanjem važnem hrvaško-slovenskem mestu, katero pa so si proti pravici prisvojili Ogrji, gazijo Madžari vse narodne in politične pravice Slovincem in Hrvatim. Dne 19. junija je razpustila ogrska vlada „Slovensko društvo“ na Reki. Ko je predsednik „Slovenskega društva“ zahteval pojasnilo glede razpusta, se mu je na policiji odgovorilo, da se mora društvo najpozneje v 24. urah brez vsakega odgovora raziti. Ogrska vlada je tudi razpustila občinski zastop na Reki, ker isti ni hotel tako plesati, kot so piskali Madžari. V občinskem zastopu imajo večino Italijani, ki pa se nočejo pokoriti v vsem nasilnim Madžarom. Reka, ki je za Trstom najvažnejše trgovsko pristanišče naše države, ima 50.000 prebivalcev, med temi je 12.000 Italijanov, 12.000 Slovencev in Hrvatov in komaj 6500 Madžarov. L. 1880 je bilo v Reki še komaj 300 Madžarov, a ogrska vlada jih vsako leto pošilja na stotine v Reko, samo, da bi mesto pomadžarila. Tako gazijo Madžari last in pravice drugih narodov, posebno Slovanov.

— Ogrsko. Košutova in Justova stranka sta imeli dne 14. junija v Budimpešti sestanek, kjer se je sklenilo ustanoviti skupno stranko, ki se bo zvala: „Združena neodvisna stranka“. Izvolil se je odbor, ki bo določil pravila novi stranki. Katoliška ljudska stranka noče vstopiti v novo stranko, ker so na čelu iste ljudje, ki so strastni nasprotniki katoliške cerkve. — Novi predsednik ogrskega državnega zbora, Bežthy, je bil dne 23. junija sprejet od cesarja. — Madžari se delajo na videz zelo udane cesarju. Sklenili so v državnem zboru, da se postavne določbe radi kazni glede razžaljenja veličanstva poostrijo. Ob enem so pa tudi sprejeli določbe, ki prepovedujejo vsako gibanje za ljudovlado. — Grof Tisa, sedanjim ministrski predsednik, je že od svoje mladosti nestrpen sovražnik katoličanov. Katoliški školje se radi tega niso udeležili seje ogrske gosposke zbornice, v kateri se je Tisa predstavil s svojim ministrom.

— Nemčija. 25letnica cesarja Viljema se je slavila po vsej Nemčiji zelo slovesno. Tudi Nemci v inozemstvu, posebno naši avstrijski, so hoteli ob tej priliki pokazati svoje nemško srce. Avstrijski nemški listi so prinašali na več straneh obširne popise cesarskih slavnosti v Nemčiji. Zanimivo je kak duh vlada v Nemčiji proti katoličanom. Na dan cesarskih slavnosti je imelo katoliško prebivalstvo v kraju Ahaus na Vestfalskem duhovne vaje, katere so vodili jezuiti. Ko so prišli verniki dne 15. junija v cerkev, se jim je razkazalo, da je vlada izgnala jezuite in tudi prepovedala cerkvene govore. V tem kraju živijo skoro sami katoličani, zato je ta odredba izzvala med prebivalci veliko ogorčenje. In to se je zgodilo na dan slavnosti 25letnice vladanja cesarja Viljema II. Pri nas v Avstriji pa se dovoli, da protestantski govorniki na javnih shodih smešijo resnice sv. katoliške vere in kličejo k odpadu od Rima. — Cesar Viljem in cesarica bosta obiskala letos meseca novembra v Londonu angleškega kralja.

— Italija. Italijanski kralj in kraljica nameravata odpotovati na Švedsko, in sicer skozi Kiel, od koder bosta dalje potovala po morju na laškem kraljevem parniku „Trinaria“. Pri povratku bosta obiskala nemškega cesarja Viljema. — Žid Nathan, ki je na poziv kralja Viktorja Emanuela vendar obdržal rimsko župansko čast, je res nevarno bolan. Listi poročajo, da ima raka. — Katoličani severne Italije so na zaupnem shodu v Milanu sklenili, da se bodo odslej udeleževali vseh volitev v javne zastope kot „ljudska stranka“ ter bodo pri ožjih volitvah podpirali vse stranke, katere se bodo kazale napram katoličanom pravične.

— Francosko. Pri zadnjih vajah mornarice v Sredozemskem morju so dognali, da manjka povprečno 100 moč za vsako oklopnico. Mornarica bi morala imeti namreč 58.205 moč posadke, v resnici pa jih ima le 55.000. Mornariška uprava je vsled tega sklenila, da izpopolni mornariško moštvo iz rekrutov pehotnega vojaštva. — Francoski listi poročajo, da se je po posredovanju španskega ministrskega predsednika Romanonesa sklenilo, da francosko in špansko vojaštvo

nastopi skupno proti upornim prebivalcem v Maroku. — Francoski državni zbor je odklonil vse predloge, ki so merili na to, da se vojaška službena doba zniža. A sprejela se je resolucija, da se naj uvede na Francoskem splošna in enaka volilna pravica. Državni zbor sedaj nadaljuje razpravo o uvedbi 3letne vojaške službe. — Vojno sodišče je od 13 vojakov, ki so bili obsojeni radi udeležbe pri zadnjih vojaških uporih, obsodilo 2 na 5letno trdnjavsko ječo, vse ostale pa na zapor od 4 mesecev do 5 let. — Pred kratkim sta se morala zagovarjati pred sodnijo 2 francoska škofa. Škof v Poitiers je bil obtožen, da je protipostavno razobesil papeževo zastavo. Pri obravnavi, pri kateri je bilo navzočega veliko število občinstva, se je zagovarjal škof sam tako dobro, da mu niso mogli priti do živega. Nadškof v Cambrai pa je bil obtožen, da je brez dovoljenja posvetnih oblasti izdal neko javno naznanilo. V resnici je bilo tako-le: Nadškof se je pripeljal v neki kraj svoje škofije, da podeli sv. birmo. Možje in mladeniči dotičnega kraja so mu prišli nasproti ter ga na konjih spremili v cerkev. Ker se je to zgodilo brez dovoljenja posvetne oblasti, bi se moral nadškof zagovarjati pred sodiščem. Nadškof pa ni niti prišel k obravnavi. Na podlagi izjave njegovega zagovornika, da nadškof ni zakrivil ničesar kaznjivega, je sodišče nadškofa oprostilo.

— Belgija je dobila novo šolsko postavo, po kateri se določila z ozirom na ljudskošolski obisk šoloobveznih otrok poostrijo. Ob enem pa je državni zbor sklenil tudi postavo glede upeljave nadaljevalnih (nedeljskih) šol za mladeniče in gospodinjskih šol za dekleta. Te šole bo vzdrževala država. Bi bilo tudi za Avstrijo!

— Holandsko. Izid zadnjih volitev na Holandskem je sledeči: V desni stranki je bilo izvoljenih 24 katoličanov in 17 poslancev, ki zavzemajo stališče proti prekuciji; v levi stranki pa je bilo izvoljenih 9 liberalcev, 2 demokratov in 1 socialist. V ožjih volitvah je 5 katoličanov, 23 „protiprekucuhov“, 11 starokatolikov, 24 liberalcev, 10 demokratov in 21 socialistov. Pri ožjih volitvah se bodo podpirali liberalci in socialni demokratje.

— Norveško. Državni zbor na Norveškem je z 99 proti 11 glasovom sklenil, da stopi odslej vsaka postava, ki jo sklene državni zbor, in veljavo, če jo tudi kralj ne potrdi. S tem se je odvzela kralju stara pravica, odločevati o postavah, ki jih sklene državni zbor.

— Špansko. Večkrat smo že govorili o gnilih razmerah, ki vladajo v španski državi, ki je veljala nekdanj za katoliško deželo. Po umoru ministrskega predsednika Canalejasa je prišel na vlado Romanones, ki je breznačeln liberalci, orodje v rokah prekucuhov. Njegova vlada ni storila za deželo ničesar, nasprotno pa žene s svojo brezversko politiko deželo v prekucijo. Da bi strmoglavilo to vlado, je nastopil proti njej voditelj katoličanov, Maura, in je v krasnem govoru, v katerem je dokazal ničvrednost Romanonesa, dosegel, da je ta odstopil. Toda kralj Alfonz je sam toliko liberalen, da je izrazil Romanonesu zaupanje. Sedaj bo ta človek vodil naprej deželo s svojim prekucuskim ministrom v anarhijo (brezvladje). — Španski katoličani zro z žalostjo, kako kralj sam sebi izpodkopa je tla in si pripravlja pregnanstvo, a ne morejo se dvigniti iz neke nedelavnosti. Dasi je dežela še po večini dobra, je vendar gospodarijo brezverci. Bati se je, da se katoličani, kakor marsikje, zbude še-le, ko je nesreča na višku. — V soboto, dne 21. t. m. so se vršili v mestu Barcelona, kjer je veliko gnezdov anarhistov, veliki nemiri. Prekucuhi so sklicali shod proti vojski v Maroku. Streljala je policija in tudi prekucuhi. Ranjenih je več oseb. — V kraljevi rodbini se je dogodil vesel dogodek. Kraljica je povila princa.

— Irsko. Kakor smo zadnjič poročali, je angleška državna zbornica sprejela zakon, po katerem bodo dobili katoliški Irci svojo samostojnost. Ker gosposka zbornica v tretje nima več pravice zavreči kako postavo, ki je bila sprejeta po državnem zboru, bo moral kralj postaviti irski samostojnost potrditi. Irski protestanti pa silovito nasprotujejo samostojnosti svoje domovine. Protestantski bogataši pripravljajo pravcati upor proti katoličanom in vladi. Oborožujejo svoje ljudi, prirejajo hujskajoča zborovanja in kričijo na vse pretege, da se ne sme dati irskim katoličanom zaželenih pravic. To delajo z namenom, da bi preplašili kralja in vlado. Kakor stvari stoje, bodo Irci skoro gotovo dobili zaželeno svobodo kljub liberalnim in protestantskim hujskarijam. Vlada je dala zapleniti mnogo orožja, ki so ga razdelili protestanti med svoje pristaše.

— Amerika. V mestu Manaus v Braziliji se je 16. t. m. spuntala mestna policija, ker ni soglašala z neko ostro odredbo policijskega predsedništva. Policaji so divjali po mestu in so streljali na svoje predstojnike in častnike. Mestno prebivalstvo je na strani policije. Policaji so ustrelili 4 osebe, ranjenih pa je 12 oseb. — Severoameriške Združene države gradijo 4 nove velike bojne ladje. Ves svet se oborožuje.

— Japonsko. Japonski državni veljajo od rusko-japonske vojske sem kot izvrstni politiki in dobri gospodarji. Preustrojili niso samo armado tako, da se lahko kosa z vsako drugo, ampak preuredili so tudi ves državni ustroj. Zadnji čas so preustrojili stanje uradništva tako, da odpade od 1. januarja 1914 800 višjih in 4000 srednjih uradnikov od službe. S tem si prihrani država na leto 150 milijonov jenov (700 milijonov kron). Taka sprememba menda tudi v Avstriji